

<https://doi.org/10.31891/2415-7929-2023-27-18>

УДК: 821.161.2-1.09 П.ВИШЕБАБА

ПАВЛІШЕНА Л. В., ШВЕЦЬ Т. В.

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

ТЕМА «НЕВТРАЧЕНОГО ПОКОЛІННЯ» У ЗБІРЦІ ПАВЛА ВИШЕБАБИ «ТІЛЬКИ НЕ ПИШИ МЕНІ ПРО ВІЙНУ»

У статті творчість молодого українського поета, воїна 68 егерської бригади, екоактивіста, автора вже легендарного вірша «Доньці» Павла Вишебаби розглядається у контексті понять «втраченого» й «невтраченого» покоління. Павло Вишебаба є яскравим представником когорти молодих людей, на долю яких припали численні випробування, проте хочеться вірити, що вони виявилися психологічно міцнішими за своїх попередників.

Ключові слова: війна, революція Гідності, «втрачене»/«невтрачене» покоління.

PAVLISHENA L., SHVETS T.

Khmelnitskyi Humanitarian-Pedagogical Academy

THE THEME OF THE “NON-LOST GENERATION” IN THE COLLECTION OF PAVLO VYSHEBABA “JUST DON’T WRITE ME ABOUT THE WAR”

In 1920-1940 the prose of writers who went through the horrors of the First World War and recreated the spiritual and moral trauma of young men who found themselves on the front lines and learned to kill and survive in war conditions was widely recognized. The concept of the so-called “lost generation” appears, its representatives are united by the theme of spiritual breakdown, which in a few years at the front turned yesterday’s schoolchildren, full of romantic dreams and patriotic ideas, into tough men who desperately try to find their place in new life realities after their return. Unfortunately, the younger generation in Ukraine, which is also forced to go through all the horrors of a brutal war, faced similar problems and existential conditions. However, today we can state that there are significant differences in the worldview and behavior of those young people who were hardened by difficult trials even during the Revolution of Dignity. Young people who manage to survive the Russian-Ukrainian war in the future, just like their generational predecessors, may face new challenges. They will also have to find their place in peaceful life, learn to deal with psychological injuries. However, there is great hope that this generation will be “non-lost” and will overcome all post-war trials with dignity.

In the article, the work of the young Ukrainian poet, soldier of the 68th chasseur brigade, eco-activist, the author of the already legendary poem “To my daughter” Pavlo Vyshebaba is considered in the context of the concepts of “lost” and “non-lost” generation. Pavlo Vyshebaba is a vivid representative of a cohort of young people who also faced numerous trials, but one would like to believe that they turned out to be psychologically stronger than their predecessors.

Key words: war, Revolution of Dignity, “lost”/“non-lost” generation.

Постановка проблеми у загальному вигляді

та її зв’язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Література ХХ століття сповнена війною, практично усі реалістичні твори сучасності тою чи іншою мірою віддзеркалюють цю тему. Проникнення війни в світовий літературний процес відбувається у різний спосіб, зокрема у вигляді воєнної проблематики, воєнних сюжетів, які повсякчас з’являються у творчих замислах різних письменників, незалежно від того, які сфери життя вони описують. З іншого боку, письменники все частіше використовують воєнні події як специфічний життєвий матеріал, на ґрунті якого постають як проблеми самої війни, так і морально-етичні проблеми, пов’язані з людською сутністю героїв. Поле битви все частіше стає предметом зображення у мистецтві, персонажі перебувають в екстремальних умовах постійної загрози життю, а вирішення будь-якого приватного питання перетворюється у процес балансування на межі життя й смерті. Численні «вічні» проблеми людського існування, такі як честь і безчестя, вірність та зрада, любов і ненависть, хоробрість й боягузтво, переплітаються тут у міцний вузол.

У 1920-1940 рр. ХХ ст. широке визнання отримала проза письменників, які пройшли через жахи Першої світової війни й відтворили духовну й моральну травму юнаків, що опинилися на передовій, навчилися вбивати та виживати в умовах війни. Так з’являється поняття так званої «втраченої генерації». Авторство даного виразу належить американській письменниці та літературознавиці Г.Стайн, згодом ці слова взяв за епіграф до свого роману «І сходить сонце» (1926) Е.Гемінгвей. А вже у 1929 р. світ побачили романи «Смерть героя» Р.Олдингтона, «На Західному фронті без змін» Е.М.Ремарка, «Прощавай, зброє! Е.Гемінгвея, що й започаткувало літературу «втраченого покоління». Цей літературознавчий термін об’єднує також Ф.С.Фіцджеральда, Д.Дос Пассоса, У.Фолкнера, Ш.Андерсона та інших письменників різних країн. На думку Ю.Попова, для творчості цих письменників характерним є «...пафос стоїчного песимізму, відчуженість особистості, розчарування в цінностях сучасного їм суспільства, викриття соціальної демагогії й, головне, змалювання, часом досить натуралістично, всіх страхів та жорстокостей війни» [3, с.113].

Слід зазначити, що автори, яких традиційно зараховують до «втраченої генерації», не утворювали певної літературної групи чи школи, позначеною єдністю художнього методу і стилю. Проте, їх поєднувала спільна тема – тема духовного зламу, який за декілька років на фронті перетворив вчорашніх школярів, сповнених романтичних мрій та патріотичних ідей, у жорстких чоловіків, що відчайдушно намагаються після

повернення знайти своє місце в нових життєвих реаліях. У кожному з творів відбувається поступова градація відчуття безглуздості кривавої бойні та руйнування ідеалів, у які вірили герої, притаманною усім є ненависть до пафосних закликів про «захист Вітчизни», «героїзм» та ін.; ці твори об'єднують також глибокий відчай героїв у фіналі. Ще однією спільною рисою є особлива увага до характерів духовно багатих людей. Таке поєднання є парадоксальним по своїй суті: війна, жорстокість, неймовірне напруження усіх сил – і духовна краса [2].

З подібними проблемами та екзистенційними станами зітнулося, на жаль, й молоде покоління в Україні. Актуальність теми зумовлена тим, що поняття «втраченого покоління» сьогодні звучить на особливих реєстрах, особливо на тлі збройної агресії росії проти України. Сучасні молоді люди переживають подібні настрої й життєві ситуації, але на протигагу поняттю «втраченого покоління» сьогодні можемо говорити про «невтрачену генерацію», про те, що існують значні відмінності у світовідчутті та поведінці тих молодих людей, які були загартовані складними випробуваннями ще під час Революції Гідності. Події того часу назавжди закарбувалися у свідомості кожного українця. Майдан став унікальним явищем в історії нашої держави. Саме молодь, студентство продемонстрували тоді приклад самоорганізації та свідоме розуміння того, що власними голосами вони здатні змінювати владу в країні, утверджувати принципи демократії, свободи і справедливості. Отже, молодь стала тією рушійною силою, яка зуміла змінити хід історичних подій. На думку ексголови українського Інтерполу, колишнього депутата Кирила Куликова, «...саме тут (на Майдані) зародилися паростки тієї громадянськості, коли людина розуміє, що вона громадянин і від неї щось залежить. Крім того, революційність. Студентам вона властива. Студенти все життя – Чегевари» [10].

Цікавими є роздуми на тему порівняння певних поколінь автора численних досліджень з історії України, професора Станіслава Кульчицького, який стверджує, що «...було переполовинене покоління Першої світової війни та визвольних змагань 1917–1923 років. Його змінило покоління, яке винесло на собі силові комуністичні перетворення, поглиблені Другою світовою війною і повоєнною руйнацією. На зміну прийшло покоління «ням-ням», яке ностальгує за ковбасою по 2 крб 20 коп. Тепер усі надії на майданне покоління. Воно, слід сподіватися, завоює реальну незалежність від північного сусіда й країн Заходу, які позичають гроші, а тому з погордою дивляться на нас [6].

Аналіз досліджень та публікацій

Коло наукових проблем, пов'язаних з літературою «втраченого покоління» було предметом розгляду багатьох дослідників. Особливості поезики, історико-літературного контексту появи окремих творів Е.М.Ремарка, Р.Олдингтона й Е.Гемінгвея активно вивчали західні науковці: Fussell 1975, Vondung 1980, Opions 1990, Field 1991, Murdoch 2011, Renard 2013 та ін. До проблеми «втраченого покоління» в сучасному вітчизняному літературознавстві принагідно зверталися В. Агеєва, О. Кордонь, В. Панченко, Р. Харчук. Трактують цю проблему в повісті «Зірка» Б. Лепкого, романах «Чотири шаблі» Ю. Яновського, «На Західному фронті без змін», «Три товариші» Е. М. Ремарка у порівняльному аспекті здійснено С. Журбою [5].

У період 2014–2015 років з'явилося друком близько двох десятків книжок, присвячених Майдану. На перше місце в актуальному осмисленні цих подій вийшла есеїстика, авторами та упорядниками цих збірок стали відомі українські письменники Андрій Курков, Оксана Забужко, Юрій Андрухович, Сергій Жадан, Тарас Прохасько та ін. На думку літературознавця Я. Поліщука, «нерідко автори вдаються до змішаних жанрів і типів письма. У їхній інтенції – передати неповторний дух і шарм Майдану, а для цього слід подбати про відповідний мовно-стилістичний матеріал. Ламаються жанрові кордони, що не в силі витримати живої напруженості новопосталого дискурсу. Публіцистика природно чи не зовсім межує з автодокументальними жанрами – щоденником, блогом, спогадом, рефлексією, есеєм [9].

Однією з перших спроб зображення революції в епічному творі стала повість Марка Рудневича «Я з небесної сотні» (2014). Проза представлена також творами Галини Вдовиченко («Маріупольський процес»), Василя Шкляра («Чорне сонце»), Євгена Положія («Іловайськ»), Кирила Галушка («Майданний семестр»), Владислава Івченка («2014») та багатьма іншими. Героями цих творів здебільшого стають прості, звичайні люди, інколи навіть гопники, шахраї та представники кримінального світу, проте кожен із них у відповідальний момент стає носієм національної ідеї й перетворюється на борця за гідність та незалежність.

Думки критиків щодо постмайданного пласту сучасної української літератури неоднозначні. «Одні з них вітають творення нових форм, зокрема тих невірблених, «сирих», що народжені самим життям, соцмережами, наділені характером живого спілкування й живого виплескування емоцій. Інші ж, навпаки, сприймають гібридність письма про Майдан стримано, вказуючи на його невірбленість і начерковість», – зазначає Я. Поліщук [9]. Зрозуміло одне, чим більше буде таких творів, тим краще, оскільки вони здатні яскраво продемонструвати події та почуття, які цементують й вибудовують представників справжнього, «невтраченого покоління».

Формулювання цілей статті

Дане дослідження має на меті презентувати творчість іншого, «невтраченого» покоління, на долю якого також припали численні випробування, проте віримо, що його представники виявилися психологічно міцнішими за своїх попередників. Яскравим представником цієї когорти молодих людей є воїн 68 егерської бригади, екоактивіст та автор вже легендарного вірша «Доньці» Павло Вишебаба.

Виклад основного матеріалу

Павло Олександрович Вишебаба народився 28 березня 1986 року у Краматорську. Розпочинав навчання на інженерній спеціальності Донбаської машинобудівної академії, однак після третього курсу забрав документи та вступив на журналістику до Маріупольського державного університету. Під час навчання протягом трьох років працював у газеті «Приазовский рабочий».

2012 року, після закінчення з відзнакою університету, переїхав до Києва. Брав активну участь у Революції гідності. Після повалення режиму Януковича протягом півтора року працював у прес-службі Кабінету міністрів України, займаючись міжнародною комунікацією та зв'язками між міністерствами. Відмовився від використання російської мови, перейшовши на спілкування українською, аргументуючи цей вчинок окупацією Краматорська «найманцями РФ та колабораціоністами».

У 2013 став вегетаріанцем, у 2015 році – веганом, остаточно відмовившись від морепродуктів та одягу з тварин. 13 квітня 2016 року відкрив перше в Україні веганське кафе «One Planet». У серпні того ж року вирішив заснувати музичний оркестр, що виконував би авторську музику та пісні, присвячені гармонії людини з природою. У грудні 2016 року став співзасновником громадської організації «Єдина планета», цілями діяльності якої є припинення експлуатації тварин, заборона хутрових ферм, усунення видової дискримінації, протидія зміні клімату та вимиранню видів. 2017 року Павла Вишебабу було обрано посланцем з питань толерантності ПРООН в Україні [6].

24 грудня 2022 р. Павло випустив дебютну збірку віршів «Тільки не пиши мені про війну». Редактором збірки став відомий український поет, видавець, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка Іван Малкович. Передмова до збірки належить перу одного з найвідоміших сучасних українських авторів Любка Дерешу, з яким автора давно пов'язують дружні стосунки, зокрема вони разом виступали у Краматорську й Слов'янську. Павло Вишебаба зазначає: «Половина віршів у збірці військового періоду, написані вже після повномасштабного вторгнення, половина – до. Загалом, я і до цього писав про війну, яка насправді триває вже дев'ятий рік» [7].

Любка Дереш у передмові до збірки пише: «Тема покоління, я гадаю, супроводжувала Павла від самого початку творчості, коли він, як зазначає сам, «у тридцять почав писати україноцькі радісні вірші» [Збірка]. Дереш надзвичайно влучно характеризує те покоління, представником якого є Павло Вишебаба й він сам, адже різниця у віці між ними складає всього два роки. «Голосом покоління стає, як правило, той, чий внутрішній біль співпадає з надламами самого суспільства. Павло – з того покоління, котре за останні тридцять років вихопило кожен українську кризу й хоч-не-хоч зробило її частиною своєї ідентичності. Павло – з покоління дітей Чорнобиля, для яких економічні кризи 90-х були школою, Помаранчева революція – університетом, соцмережі – курилкою поміж лекцій, а Революція гідності – першим справжнім екзаменом. Першим, але не єдиним і, можливо, не найскладнішим. Такий вже шлях цього покоління» [1, с.5].

У вірші «Молитва» автор говорить про це такими рядками:

Незбагнено, чому ти пустив нас в такий галоп.

Нам епоха дісталася з шаблями наголо,

і у цьому стрибку надто рано казати «гоп».

Ця епоха зніматиме пробу із наших вір:

вкоротила рідню, і країну, і скарб, і зір.

Почуваюся часом, як загнаний в полі звір.

На думку Любка Дереша, поезія Павла Вишебаби змінилася. «Усі ті поколіннєві сенси, які Павло тільки позначував пунктирно у попередній, довоєнній творчості, раптом наповнилися новою силою. Вони стали промовляти не від імені однієї людини, а від імені мільйонів» [1, с.9]:

За мить як піти в атаку, ми молимося про спасіння,

якщо Бог і є, він носить форму мого покоління.

Чи прийме він нас, хто знає. Святих серед нас немає.

Дивіться, як ми лютуєм, як пристрасно ми кохаєм.

А у поезії «Квіти» автор продовжує свої роздуми:

Напевно, ми ще навіть не дорослі,

напевно, створені не для війни,

але вона нас творить на свій розсуд

чи перетравлює, кидаючи в терни.

«Поколіннєвий мотив звучав хай неявно, але часто у Павла ще й тому, що сам Павло Вишебаба, з якогось погляду, був гарним прикладом людини, що йде в ногу з часом і проживає сумніви та виклики доби і власної країни болісно й особистісно. Мабуть, це й слід вважати справжнім патріотизмом», – продовжує свої роздуми Любка Дереш [1, с.9].

Життя і творчість Павла Вишебаби, на нашу думку, демонструє цілу низку причин, згідно яких генерацію сучасних молодих людей неможливо вважати «втраченою». У чільному вірші збірки автор ніби виголошує гімн своєму поколінню:

Історія в книгах довга, наживо — минає стрімко,

моє покоління пише сльозами й вогнем сторінку.

*До біса маневрів список, дивіться, які ми вперті,
дивіться, як сміємося прямо в обличчя смерті.*

По-перше, можна говорити про певний «підготовчий» етап становлення свідомості молодих людей, який був пов'язаний з подіями Євромайдану та Революції Гідності. Як відомо, 21 листопада 2013 року в Україні вибухнуло громадянське повстання. Зібравши важливі факти та теми з відкритих джерел, зокрема дослідження фонду «Демократичні ініціативи» Ілька Кучеріва, інтернет-ресурс «Український інтерес» виокремив чотири фази Повстання Гідності. I фаза – студентський протест (21.11 – 29.11). Активісти вийшли на Майдан через призупинення урядом Азарова підготовки до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом. II фаза – мирний Майдан (30.11 – 18.01). Екс-Президент України допускається фатальної помилки й вирішує розігнати мирних демонстрантів на Майдані. Збиралися велелюдні народні віче, у центрі Майдану спорудили сцену, де постійно виступали українські політики, громадські діячі, закордонні гості, артисти. III фаза – радикальний Майдан (19.01 – 17.02). «Диктаторські закони» 16 січня спонукають активістів до рішучих дій. 22 січня вперше відкрили вогонь із вогнепальної зброї. З'явилися перші загиблі на Майдані. У цій фазі зафіксували найбільшу кількість протестів – 534. IV фаза – кривавий Майдан (18.02 – 23.02). Під час чергових сутичок в урядових кварталах бійці «Беркуту» відкрили вогонь на ураження. Стріляли по незахищених активістах з автоматів Калашникова та снайперських гвинтівок. Під час подій з 18 по 20 лютого на вулиці Інститутській та прилеглих кварталах загинуло понад ста людей [8].

Павло Вишебаба провів на Майдані всі три місяці, був нічним черговим прес-центру. На його думку, після подій Майдану відбулася ментальна перебудова його й ще декількох поколінь, «був показаний приклад альтруїзму, про який ми досі не підозрювали ... Життя розділилося на до і після. До цього я вів досить егоїстичний спосіб життя, якщо бути відвертим. Я здебільшого думав про себе. Майдан всіх нас змусив подумати про іншого. Люди йшли під кулі – це був апогей жертвовності. І абсолютне протиріччя егоцентризму, в якому ми всі до цього жили. Спочатку не міг повірити, що таке можливо. Для мене це був акт альтруїзму, який показала Україна не тільки собі, а й усьому світові». Й далі продовжує «... ми вже йдемо вперед квантовим стрибком. Усвідомленість українців зростає. Не так давно Азаров був прем'єром, а Янукович президентом, а тепер це неможливо. Зараз ми краще розуміємо своє місце в світі, люди краще розуміють геополітику. За десять років свідомість дуже змінилась, і сподіваюсь, ми не будемо втрачати в темпі» [4].

Друга причина моральної стійкості «невтраченого покоління» почала формуватися 24 лютого 2022 року, коли росія напала на Україну по всій довжині спільного кордону, з території Білорусі й окупованого Криму. Сотні молодих людей вишукалися у черги перед військоматами, чітко усвідомлюючи заради чого вони будуть воювати.

З початком повномасштабного вторгнення Павло Вишебаба бере активну участь у бойових діях, іде на фронт добровольцем. За словами Любка Дереша: «Доля країни й цінності Павла, які він послідовно утверджував в часи свого становлення як людини й поета, остаточно перетнулися 24 лютого, не залишивши місця для маневрів совісті». На сьогодні Вишебаба командир відділення 68 окремої егерської бригади ім. Олекси Довбуша, будучи яскравим представником свого покоління, чітко знає і розуміє що й заради чого він робить, на відміну від представників «втраченої генерації», які усвідомлювали цілковиту безглуздість «своєї» війни. В одному з інтерв'ю він так говорить про свій настрій: «Я та хлопці налаштовані на перемогу. Будемо йти до кінця, ніхто додому не збирається зараз. Усі хочуть повернутися із перемогою та розуміють, що від них цього чекають і рідні, і суспільство. Тому тільки вперед, адже хочеться повернутися саме із перемогою, а не у якомусь «статусі кво» чи «замороженому» статусі. Настрій у нас бойовий» [7].

Відзеркалення цих настроїв ми можемо спостерігати й у поетичних рядках з вірша «Фантомні болі»:

Український світанок зійде над Донецьким кряжем,

хтось із нас неодмінно до ночі в цю землю ляже.

Тільки думка майне, як заправиш в ріжок набої,

що ти жив, як простий чоловік, а помреш, як воїн.

У поезії «Зірка» у повний голос звучить звістка про те, що попри лиху годину народжується новий народ, нове героїчне покоління, яке заслуговує слави:

За київським часом о п'ятій

у чорному небі — вогонь

від зірки чи збитих снарядів.

Народ ся рождає, славімо його.

... Здійснять ще дива його руки

у ранах, що спробуй загой.

Із кров'ю, сльозами, у муках

Народ ся рождає! Славімо його.

На думку Павла Вишебаби «вперше за 300 років, і навіть більше, із часів Богдана Хмельницького, ми відчули себе нацією переможців. У нас завжди було досить другорядне уявлення про себе як про досить скромну націю – одна з маленьких слов'янських націй. Зараз ми себе відчуваємо дуже натхненно. Ми відчуваємо в собі сили – сили в своїх м'язах, духовних насамперед. Змінилась наша ментальність.

Головне, що ми відчули себе важливою нацією, нацією переможців, творчою нацією. Нацією, яка на щось здатна. Зазвичай, нації пишуться собою – і нас є крута футбольна команда і гарні пісні. Аде на що вона здатна, з'ясовується в критичний момент. І зараз саме критичний момент, а українці показали, що вони зараз можуть здивувати себе і весь світ [7].

Ще однією причиною стійкості «невтраченого покоління» є те, що попри складний психоемоційний стан та можливі посттравматичні розлади, спричинені пережитими воєнними подіями, воно має чітке бачення майбутнього України й свого майбутнього. Павло Вишебаба озвучує цю позицію: «І ми продовжимо розвивати наше суспільство, яке наближене до європейських стандартів. Мені європейські стандарти цікаві не в сенсі м'яких крісел і швидкої доставки піци, а саме в плані цінностей: поваги до людини, взаємоповаги в суспільстві, можливості розвиватись кожному, проявляти себе тощо» [4].

Крім того, вони щиро вірять у перемогу, у те що вчорашні воїни повернуться у мирну країну й зможуть продовжити жити повноцінним життям у вільній державі.

*Як замовкнуть усі автомати
і розчуємо врешті весну,
як же спрагло ми будем кохатись,
щоби змити із себе війну,
(Спрага)*

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Війна – це завжди катастрофічні випробування, це час, коли смерть та руйнування стають буденними речами. Війни завжди шокують величезним розмахом та незліченною кількістю жертв. Доля представників поколінь, які пережили війну є досить схожими. Багато хто напередодні чи під час війни став повнолітнім, а отже, відправився на фронт. Замість подальшого навчання, пошуку роботи, мрій та планів на майбутнє їх тепер чекало фронтове життя, загибель друзів, неймовірні фізичні та моральні страждання.

Молоді люди, яким вдається вціліти у російсько-українській війні, згодом так само, як і їх покоління попередники, можуть зіштовхнутися з новими випробуваннями. Їм треба буде так само шукати своє місце в мирному житті, вчитися боротися з психологічними травмами. Проте існує велика надія на те, що це покоління виявиться «невтраченим», з гідністю подолає усі поствоєнні випробування, адже «моє покоління плаче так, щоб ніхто не бачив» і «якщо Бог і є, він носить форму мого покоління», – пише Павло Вишебаба. Крім того, у них ще дуже багато роботи попереду: необхідно відбудовувати країну й таврувати шлях до її європейського майбутнього. «Що сьогодні означає «любити Україну»? Дуже практично – не знецінювати роботу інших і добре робити свою», – стверджує воїн і поет Павло Вишебаба.

Література

1. Вишебаба П. Тільки не пиши мені про війну. К.: Видавництво Однієї Книги, 2022. 112 с.
2. Втрачене покоління. Втрачена зброя. Grinch-home: сайт для філологів-українців: http://grinch-home.at.ua/load/inshi_disciplini/chitackij_shhodennik/vtrachene_pokolinnja_vtrachena_zbroja/45-1-0-278.
3. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті літаври, 2001. 636 с.
4. Радзівська В. Після Майдану утворився вакуум, який треба наповнити новим змістом https://gazeta.ua/articles/life/_pislya-majdanu-utvorivsysya-vakuum-yakij-treba-napovniti-novim-zmistom/734393
5. Журба С. Інтерпретація проблеми «втраченого покоління» у світовій та українській літературах. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. 2013. Вип. 1. С.188-197.
6. uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B8%D1%88%D0%B5%D0%B1%D0%B0%D0%B0_%D0%9F%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%BE_%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87
7. Павло Вишебаба, поет, командир ... // <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3596306-pavlo-visebaba-poet-komandir-viddilenna-68i-okremoi-egerskoi-brigadi-imeni-oleksi-dovbusa.html>
8. Майдан гідності: як це було // <https://uain.press/blogs/12311-12311>: дата звернення 13/02/23.
9. Поліщук Я. Література майданного гарту. Літературний процес: методологія, імена, тенденції. *Збірник наукових праць (філологічні науки)*. 2015. № 6 // <https://www.litp.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/165>
10. Куликов: Євромайдан сделало поколение, которое не помнит, как их предали в 2004 // <https://politics.segodnya.ua/politics/evromaydan-sdelalo-pokolenie-kotoroe-ne-pomnit-kak-ih-predali-v-2004-nardep-478432.html>

References

1. Vyshebababa P. Tilky ne pyshy meni pro viinu. K.: Vydavnytstvo Odniiei Knyhy, 2022. 112 s.
2. Vtrachene pokolinnia. Vtrachena zbroia. Grinch-home: sait dlia filolohiv-ukraintsiv: http://grinch-home.at.ua/load/inshi_disciplini/chitackij_shhodennik/vtrachene_pokolinnja_vtrachena_zbroja/45-1-0-278.
3. Leksykon zahalnoho ta porivnialnoho literaturoznavstva. Chernivtsi: Zoloti litavry, 2001. 636 s.
4. Radziievska V. Pislia Maidanu utvoryvsya vakuum, yakyi treba napovnyty novym zmistom https://gazeta.ua/articles/life/_pislya-majdanu-utvorivsysya-vakuum-yakij-treba-napovniti-novim-zmistom/734393

-
5. Zhurba S. Interpretatsiia problemy «vtrachenoho pokolinnia» u svitovii ta ukrainskii literaturakh. Literaturny i dukhovnist. 2013. Vyp. 1. S.188-197.
6. uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B8%D1%88%D0%B5%D0%B1%D0%B0%D0%B1%D0%B0_%D0%9F%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%BE_%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87
7. Pavlo Vyshebaba, poet, komandyr // <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3596306-pavlo-visebaba-poet-komandir-viddilenna-68i-okremoi-egerskoi-brigadi-imeni-oleksi-dovbusa.html>
8. Maidan hidnosti: yak tse bulo // <https://uain.press/blogs/12311-12311>: дата звернення 13/02/23.
9. Polishchuk Ya. Literatura maidannoho hartu. Literaturnyi protses: metodolohiia, imena, tendentsii. Zbirnyk naukovykh prats (filolohichni nauky). 2015. № 6 // <https://www.litp.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/165>
10. Kulykov: Evromaidan sdelalo pokolenye, kotoroe ne pomnyt, kak ykh predaly v 2004 // <https://politics.segodnya.ua/politics/evromaydan-sdelalo-pokolenie-kotoroe-ne-pomnit-kak-ih-predali-v-2004-nardep-478432.html>